

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

1442. Gąsiorowski I ks., Kazanie w czasie pogrzebu... Pana Bielskiego podstolego chełmskiego...
przez... dn. 16.III.[1808].

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР

ВИДІЛ РУКОПИСІВ

9006 1442

July 27 Aug 808

VIII C. 62
nie

rzebu ciata.

Wielmożnego Jmę Pana
ksiecdzboru
Stanisława Spulata

Dział No.

BIELSKIEGO

Podstolego chotmskiego

wo Kosiele parafialny

chotmski

Posel X. J. Gasiora

Dnia 16 Marca

№ 1442

L. -

L. Spittal, K. K. 310/30

L. 1 -

Non accepit in vano animam suam,
nec juravit in dolo proximo suo.

Nicodemas na próżno swej Duszy
ani z bliznim chytne postępit.
Psalm. 20.

Ledwo się pierowsy kwiat Lycia rozwinię,
ledwo zakwitnie, a liżeć już omdewać
i więdnąć zaczyna; bladym rysom na
twarzy różowe ustępnia podzię,
ciąga lat pływnych pobieloną ku ściemni
nachyla głowę, jedna pora wieku wy-
pedza drugą; cęstokroć zaś na samem
wiosnie cały uktad leży. Do piero-
do pierwotnego zwraca się prochu.

Lubo tedy wtak smutney kolei
Lecnia cępli radey na storconej skosie
ludzkich mogila codziennie Do swych
wętrności swiere przy macie. Wotok
lubo

nieodrowny grót smierci. Od błyskawic-
cego monarchów Ironiar do spruch-
niatey wiesniaków Chaty najmilšie
Sercom naszym wydziera Osoby, prze-
cier Jch całej wartosci zruynować
i tak zagrzebać nie może, aby iur-
tylko nie czemną prachu zostali bryta;
w niej bowiem nieśmiertelney Duszy
utrzymat się klejnot który chociaż
w zagrzebiu gęstej ciemnoty nie utra-
ca blasku swojego: ta przeto Dusza
od podłej oderwana materji wraca
przez okropną ciemność do ołłicre Wó-
stwa: Nie tedy bardziej nie okazuje nie-
zmiernej między stworzeniem a Stwor-
cą różnicy jako ten powrót, który przy-
wymieszeniu iedney Istoty unia
Drugą. Bezbornie przeto i błędnie
moony Filozof całą wartosć człowieka
wprzeznitey

ciata masie umorzy pragnie, tym
 sposobem Portrety i Posaggi naszey
 przez stuwazę Trwatość Droszey od
 nas samych i szacownieysze byty;
 Cnota w sarkatku srochajaca z nadęta
 obrodnia i edenby kres miata; Citowiek
 zas na ty siaczne slepych wypadkow
 Zmiany od mgdrego i opatrznego Twórcy
 bytby puzerony. Ale pominawszy
 tak sakaradne modnego Filofa błędy,
 zwrócimy radney Uwage na dawnego
 Chrześcianina, który nie odbrat na
 prośne swojej Duszy ani z bliżnim
 chytrze postępit; takim zas jest
 s. p. Wielmożny Paweł Bielski
 Podstoli chetmki; Juz on doznaie sto
 kich tej prawdy Korzyści, ktora naye
 milszym w Lciu Jago byta przed mi
 tam. Nasseguie po millionach umar
 tych

a poprzecza miliony syjących do Grobu,
do którego Oycowiska Boga Twórcy wyszła
kim dzieciom tak iawną purpurę i szatę
podobnym jako ten brudny przyodzianym
Siermięga iednakie zakrestita
Weynie. Lecz jakże się to weyście
w równych dzieciach nie równo sta-
to! Jeden anav idzie tam świetny ra-
stęga Cnot, Wiary i Pracy, Drugi stych
Namieśtności dymem szczerzności. Jeden
idzie zalem utrawnych powabów
przycięty; Drugi w radości honory swog
podróż, w której się tylko przyszłego
bytu trudnit uwaga; Jeden idzie ob-
tany drogim też wysławem przyjaciannego
Lwigzka; Drugi ze wszech stron cier-
piącey niewinności przehlętuem
cehanbionny. Takowa tedy różnica
iako nie równo w kraju doczesnym

Hostawia

Crucie, tak nad odmierną wkrainę wierz-
 nosci prowadzi drogę - Naten kraj
 wieczny uwagaige mocno s. p. męz ka-
 ony Paweł Bielski podług, rozkazu
 Waga wkrainę do czasu prowadził
 Tyje, iakoz nie odebrał na prośno
 swej Duszy, gdyż Ję w Onoty wiary
 ubogałt, Non accepit in vano animam
suam; ani zbliznim chytrze postępił,
Nec juravit in dolo proximo suo, Po świę-
 myz tedy moment stał na zbior tej
 Prawdy, która tak jest nie sawodna, jak
 jest raczkę pewną ze iuz nie tyje.

Jest to rzecz nieomyślna, że wiara kato-
 licka staie się przewodniczką dla nas po-
 chodnią, przy której światło ośmiato w
 porządku ciemney Swiata przestrasze-
 chodzie możemy, i zbierać ix tak powinni
 rozliczne Onat kwiaty donieświędłych
 przydatne

laurów, ktoromi chrescianskich bohaterów
Twórcza niegdyś uwieczny Acha.
Tym Duchem używiony Sławny Maj
S. p. podał swoy Duszom pod Światło
wiary które mu w całym biegu życia
przewodniły: tego to światła serce-
stwowym będąc nie wolnikiem porwał
obserwację swoich obowiązków a pośnaw-
szy wiernie wykonał: Non accepit in
vano animam suam, Takim Stronik praw-
de dalekim od niebezpieczney wolności
krokiem, przez którą wdziewadnie
uwikławszy się modni teraz niey tego
wieku mędrkowie, przy samym Świeśle
Prawdy, fałszem się karmią: nie dają się
uwięzić pochlebnym ich Sentymentom
układem, gdyż tak podabienstwo dostu-
szenek upatrywał Ogniów, które wy-
biegawszy na moment z podziwieniem przy-
tomnych przed swój blask i sekret, nie

ciostawia

po sobie w oczach widawo tylko
obłok ciemnoty i dymu: i dla tego to
zpolitawaniem i zgłuchaniem wol-
nicy szlach walczą ciemiężcy, którzy
schwytawszy iakiekolwiek piśmno prze-
ciw odwieczney prawdzie i sławie iad-
wiewaigce i adła swych kamiarów po-
chlebne rozumieją, że iur najwyższego
Dawci Sekretu i se się najbardziej osobie-
ili; gdy tym czasem grubszą się iestade ciem-
nych błędów przyodziali nastoną - Tak
iest Szanowi stuchadze! Rozum buntu-
iący się przeciwko Wierze nie tylko
Rozumem byde iur przeffacie, ale nadto
zmienia się w gęsty labirynt, gdzie wito-
wiek iest iak trzcina w różne strony
skropną tego przesądu mistany buria.
Lecz daleko na insey znalazowal się drodze
s. p. Wielmożny Paweł Bielski,

gdzi

wiedziat zenato co Bog przez Jorgana
Religię wymowił, Rozum co pokorze
mileręc powinien, i że Stworzenie
wtenczas tylko staie się wielkim, gdy
się tak przed Stwórcę, iako ten w se-
bie czynie małym. Hardy zaś proz-
ną Swiatu nadety wielkoscią podley-
szym jest w Obzach Boga, niżeli roba-
erek pod listkiem ziela dyszący; takę
pręto sągły Wiadomoscię ten raenymaz
s: p: w uniesieniu Ducha swiego
chrześcijańskiej wiary przyjmował pod-
pory, które wzielnym do Rozumu jego
wdsieraty się przekonaniem — cziesto
Oknem Wiary spoglądał w laurawę
nieba sklepienie tyżiecom Okregów u-
scielone, postregat tam nieamiernę
Dobra zgotowane Sta Cnoty wktorey
— on się

się pićnie grantował: Czyli to okiem
Wiary w ziemskie spoglądał węgiers-
ności, postregat tam iście maig-
ca niegdyś martwe millionow ludu ży-
wie prochy, doktorych on się spokoyne
ubliżat: Czyli to okiem Wiary w ogół-
ną swiata spoglądał budowę, postre-
gat tam przysię rozwałiny i grudy,
po których Big Sedria a stepuicę,
zapali w Samieniach naszych pocho-
dnie sprawiedliwosci i Prawdy, do
ktorey on się w boiazni gotował: Gdy
żes' do Swiętyni Boskich przychodzi,
okiem Wiary postregat w cudownym
Strumieniu Sakramentow taśke Abaw-
cy plynącą, do ktorey zbuduiącym przy-
stepował aktydem: w raku natężona
uwaga do prawd Ewanicki głożonych,
pokorna i skromna twarz postać,
wlepione

Oszy w stanowiące Ateizmie Obrzędę,
widać być ornakę, iż serce
Jego do uft w modlitwie plynęło,
iż myśl Jego nieprzerwanym cudzia
Porzeczka była Agniem, iż chęć
Jego do kresu prawdziwego dobra w zbo-
gaceniū Duszy prosto zmierzata.

Non accepit in vano animam suam,
Tak to rozum przed Wiarę patrzący, widzi
na świecie materialnym świat całe
Duchowny w tym ziemskim Życiu
Nubiście w krótkim przeciągu czasu
wieczności niezmiernej: takie zaś wi-
doki dla racnego s. p. Męza rawse by-
ły istotną Uwagą Materją, bo miał w o-
bie Dobry grunt Wiary, która w Jego
żynnoscach i stowie dla całej

okolicę

przykładny promień rzuca, Non accē-
pit in vano Animam suam

Wład ożywisty wniosek wypada, że Serce tego idąc za torem Rozumu, mimie styl Wiary przyjęto: inaczej bowiem nigdy sam Rozum tyłety dniać nie potrafił, gdyby skłonności serca śnałard oporne; iakoż suntu serca przeciwko Wierze daleko większy niż suntu Rozumu: wszakże Prawda zmagdrie swe ścieżki, które mi się weńnie do Rozumu i obali fałszywe zdania chociażby od Dzieciństwa zbierane; lecz od zachwatego Serca raz nie przyjęte, rozkazy Wiary bardzo rzadko dla swego celu zmagdnie porę. O toż to powiększa śluszną chrześciańskiego bohatyra dalece, iż Serce poddał pod moc Rozumu

a Rozum

pod Jaramo wiary, i tak dopiero
przeciwno niebezpiecznym świata
przesądom mężnie ^{sie} pod chrześcijań-
ską broń chętnie; chwalebny
tedy stał się zwycięzca nie aboymey
potęgi lecz własnych słonności. -
na większe przeto zastąpił laury sam
z sobą walące, niżeli bitni Dycy-
re zliczną nieprzyjaciół zgraję: tych
tawoicy pogromić i podbić, niżeli
bunt Sereę usmierzyć, i nagrodę
swoycizny u monarchy Monar-
chów porządkować: Dybowiam zwycię-
skiego Mięba Trona gwocię ma-
riemski padół oży, tak aważa mil-
liony ludu sniżce się potębrze
woyny jak drobne mrówki, które
się wadzą o koniuszek trawy lub
kiasko zboża: sam tylko chrześcijański
bohater.

jakim był ten uczynek Maryi: pamięć
 który na placu Serca przeciwno Sercu na
 stronę Wiary walnie wygrywa, stać
 się najmiłszym wotroku Jego przed mi-
 ątem, gdyż nie odebrał na prośbę swej
 Duszy *Non accepit in vano animam suam*

O! Wiaro najdroższy Niebios Upominek!
 Ty na burzliwie Świata fale wesołe nam
 otwierasz oko, bezpiecznym Nadziei
 krokiem do tryumfu Nieba Drogo toru-
 iesz: Próż twoje Światło Szancery
 masz: pamięć patrzeć na ten obro-
 ępną dla ludzkości teatr, wiekszą pocie-
 ęną wpatrywał się w niego, niżeli król
 ziemski w stoczną koronę, która przy
 świetle Wiary brudną jest bryłą ma-
 ącą się w tych deskach rozrypcy:
 Spokojnie przeto w ągu Rabosci

tak

się do tej przybliżał krumny, iako do
Kolejki lepszego życia trywającego
Wieżę niekolejny lata lepianki:
radwiaderg tej Pokoynosci często
przytomni rozmowem Jego i Smierci
iako iedwabnik z Soku liwciu
pięcie iedwab, a wotabku jego sta-
cowony grób sobie tworzy i kiedy zda-
ie się w nim na zawsze iai być
zamknięty, nagle pod innym wylatuje
kostattem, tak racny s. pi. ma-
ze Złodca Wiary bierze dla Duszy
positek i tam sobie grobowiec budu-
je, gdy zdaie się w oczach ciata
w nim ginąć na zawsze, w oczach
Wiary pod kostattem nieśmiertel-
nego Ducha nowe i lepsze rozpe-
czyła życie.

9

Tak to będąc prawdziwym Mężniem
Wiary, poznat gruntownie, że Młoda
Twórcy Ojcem jest Lęka i Smierci,
Kolebki i Grobu, Niedźwiedzi i Ciężki,
że z Tego Lęki pociecha i Smutek
Droga i Ciężkie, Burza i Ciężka po-
chodzą; Nigdy przeto nie ustykiwał
z rozpaczą, ani się cieszył do lęki
Wiara stanowiła mu hasła tajemne
nigdy nieba, a on na te rozkazy bę-
dąc postępując, nie wperat w głębi
Dziś bezkłych wyświech nad ludzki
Drogi, przy którego granicach Wiara
zakładnął, a w tym zakresie wszystko
to pogodził, co dla mądrego Filozofa
nawikłany wydać się ciemność; i to
to jest przez co z bogactw swą Duszę
w chrześcijańskie zaszczyty: Non accē-

pit

in vano animam suam.

ale gdy tak jako chrześcianin unosi się ku Niebu, nie zapomina, że między ludźmi żyje na ziemi, kto rym jako człowiek moralny winien był szczerość, ludzkość i przyjaźń.
Nece juravit in dolo proximo suo.

Zastąpić sobie na oklubny tytuł poczciwego człowieka w gronie żyjących, jest to samo co wykonać dokładnie list moralnych przepisów, które jednoczą ludzi przeciw szanowne ludzkości prawa.

Je m'arrive s. p. Wiel. Paweł Bielski
iż mocą wiary iż mocą Natury
głęboko w Dufaj wyryte statecznym
był przyjacielem stusznosci
i pokoiu

Nieprzyjacielem, Sporów i Krzywdy.

Med juravit in dolo proximo suo

Słowa znie walaty mu Serce przy-
 tomnych, Merynki siegaty Szacunek
 w spotecznych - Jest to wyrok nieza-
 wodny Prawdy od pochlebnego Wyrażeń
 toku bardzo daleki: Któż mi tu porów-
 takowy zarzuci? chyba ten, który przez
 sarkto powię krzaiące patrzę na cu-
 dse plamki, w najmieyszym proszku
 wielką uważa górę, gdy tym czasem
 własnych nie widzi; chyba ten, który
 stosowneg do rzeczy zdania stozyć nie
 potrafi; chyba ten który najpiękniey-
 sze zalet rysunki brudną zardrosci
 powleka farbą - pomiam ich tedy jako
 wśród światła nie widzących -
 od was tylko sanowni Stuchacze, któr-
 ży iur to zpow szechnoy Opinii iur

z osplitego

przekonania gruntownie sądzić
pragnę Swiadcetwa. — Także ten
zaczny mgę v. p. przyćmił kiedy
Kosztowny blask stawy bliźniego?
Nie — awsiem powaga mowy oddat
brzydkie kolory, które porzuca Adela
Do tej exornicta chwata gotowal.

Pytanie niednym lub natrętnym cudze
go zdania krytykiem? Nie awsiem gdy
tego potrzeba, zdrową poradę z błędną
kolei uprzeymie awracać niebaer-
nych. Pytanie trudnym wprzystępie
do prawa gościnności? Nie — awsiem
cuty się wylewał na otwartę wpryjęciu
Serce, którego szorstotę prócz in-
nych zgromadzenie nasze wda się
nie się chlubi. Pytanie twarzym inie
witym na om dlatego w Zakętku Nędran

11

Nie — cześtem to miał za maksymę, nie
tylko dla wtasnych poddanych stawiać
się Oycem lecz i dla pobórných bied-
nych gorzkie try Mędy wsparciem
osuszać, które chociaż skryć i wy-
suać erat, iednak go wderczność
ukryć nie mogła. Agota tak w daw-
niey szych, iak w późniey szych obo-
wizkach iuz to od Ligdy niegdys'
Polskiego iuz od sąsiedlich Obywa-
teli na siebie włożonych, takę szukał
Kalekę i saufanie, naszkie tylko dobre
Sumienie, Rozum i Anota zastudyć
może. Nec juravit mi dolo proximo suo
Agdy to mówie zdać mi się: i nie bę-
dzie w tym danić ić wszyscy znaizę
dobrze piękny charakter Jego Duszy
tż samo Sercem z stwieraizę, do którego
tak szanowny

Maż ~~nie~~ na nieodwołalne nastąpił
prawo — prock tego kto kolwiek z nim
ścisley szey Przyjaźni skojarzył wę-
zet, Doznał drugiego siebie w ot-
wartym Sercu; nie był się z pomysł-
nych Jego wydarzeń, a dzieł i Smu-
tek w przeciwnym stopniu Ciś się trapię.
Dostrymanie Prawa danego w dziedzinie
honorowych i nieprawodnych miejsc
obowiązków, od których stwarnie praw-
dziwa tylko niemożność uwalnia;
Nec juravit in dolo proximo suo.

Stąd ani porory w Laufaniu mylnie,
oni chytre w zapadłych interesach
obrotu, radnego przy Nim nie znalaz-
ły miejsca; gdyż iako niepodobna, żeby
światło z ciemnotą; Stąd z Agony-
czką, radem się wiednym Przymata

Przedmiesię

tak nie podobna, żeby w tego pragnie-
 zney sklerości postępnę Dłady mi-
 scie sie mogły. Nec paravit in dolo pro-
ximo suo

O! jak rzadko teraz podobnych wyraz
 przykładow! Przewrotny Duch i spe-
 lityka wszędy się wciśka - Narwiach
 prostoty rośnie obtuda - dray ludkości
 przedrogim Egoisty warochiem, która
 przez niego najwizkisz traci poiechy
 i wsparcie - Na takie Widoki bolat
 ten saony mąd s: pamieci, Anut bowiem
 Dobrze, ac cztowick Do ciwilnego światu
 ku sroconami sobie bezkami ręką natu-
 rny asposobionny, tego co sobie zaniemi-
 tą ręką porzytuie drugim wyrzadzaj
 nie powinienn; gdyż owszem Ich Dobru
 paradzaj, podupadę Nędzę ratować i
 światu, a pod naciskiem om dlewaigę Nie-
 winność prawami tej ied Natury Ob-
 wiżdek zacięgnat; Pręstaigę

Tedy.

na Serie w której Go opatrano i
przy uciążliwych trudach postawita
wyśszym nie sadroscit, niższym
nie gardzi; a gdy wielu bierze
się endym Pańszciem wstano
szukać i sadzić nie umieją, On Go
a szanowną Matką ciagle dozna-
wat; Niebo tedy bto go stawiać tak
przykładne Cnoty i pięknych Łalot-
wzory sprawito mu najstodszą zlu-
bego Syna i Córki poiechę; bo iako
Ogrodnik na piękne z radością Dufy
po gatarkach Drzewa zawieszane
spogląda Owoc, które odburaj
i siodliwych zastaniat Mroźcu, tak
s: p: Wiel: Pawet Bielski; na szere-
sliwe Skutki pierwia skowego na
Seru swych Dzieci Naszedycenia
Moralności i Wiary okotą który sk

troskliwie

zgodną Matką chodzi, w najmil-
 szym spoglądając użyciu. Nie wchodzi
 już w daliny rozbiór tej prawdy, gdyż
 ta Dany Czystości nie rozstrząsać
 lecz goić należy — Wszakże ten od-
 dział Duszy z glinianey Masy, niech
 nas tak bardzo nie trwoży — Trum-
 na jest tylko przeszkodą dla ciem-
 nego bez Wiary, który za nią stodkiego
 nie widzi pokoiu, gdzie się od ludzkiej
 Natury nie oddzielnych porby wamy
 agrzot — Prócz tego śmierć nasza
 tyle ma tylko przykrości, ile odia-
 ń tego miejsca, około którego bez prawdy
 tu iedziemy — Dawsząd nas otacza Nic-
 stwo — Przez przysztosć już nie jest-
 my, przez przysztosć ieszcze nie, a
 przez toa znieyszość w cięstce bardzo

malgkiej

bie godzina - Smiertelny Sen na
wiera zimne powieki - już po
nas. — Skonowony si: ps: Młże! —
Ty iestes tego Tnu widocznym
Dziśiay Dawodem, ale nie pierw-
szym ani ostatnim, gdyż w tney
chwili, której to mówię ty się za-
sypia — Religia która Twiego
Życia była przewodem, śmierć
twię u synita godną na adrośi
— samąś mile w Bogu, bo żył
dla Niego — nie umarł w ludziach,
bo żył dla Niech — Serce nasze
jest twoim Grobem, a Grób tak-
owy jest twoim Życiem — Dwoiako
tedy żyć będziesz tam przez Wiare,
tu przez Serce — a Ojcu nie tylko
tracimy, lecz i te się pragnę O!
gdzbyć

można też ich potokiem osiągnąć
 smutnego przywałbyś w Trumnie —
 Ale Darmo — Albowiem się tylko raka
 rodzi, raz tylko młody, raz tylko
 stary, raz tylko umiera — Rade
 rady nie mógłś znaleźć lekaro-
 stwa, lecz miałeś po sobie —
 oto ci Religia Dzielnie głościla,
 że przez te rady z Okręgu Liemi
 postępnicy od igłów, kłopotu, pro-
 cy, chorób i kłudy do rozkoszanej
 zbliżasz się Ocydymy — Otem grun-
 townie będą przekonany od pro-
 witeś po chrześcijańsku przez lat
 66 podróż dobieś i spokojnie
 wśród Sakramentów powracasz
 do tego, który ci stworzył — a może
 być co srodziejiego z tego nad taki pow-
 rót? Wierzymy ci tego Sołgscia —

Pójdziemy

Pójdziemy za tobą, lecz bodaj by
tę samą drogą. —

Ale Sanawni Kuchaże! ponie-
waj oko Twórey w Sercu Stworze-
nia najmiejże dostarega bte-
cy, dla których Dusza Tęgo w tym
Powsóie ratrymana by d' mogła
Dla sup'etney wyptaty; wtey wize
niepewności ratrymy tego modtamni
ktory wielkie ma do nich prawo:
Niechie tego ratunku ta najpiem-
sza do Tronu Boga będzie odechwa
Cyż! który iesszede przed koleb-
ką ukochat Duszę tego Dzieciscia,
zmituy się nad nię na Prohem i
przyimij głębokię Serca westak-
niemę, które do twego miłosierdzia
Twoe

15

Dzieci i siole sygce za swoim
proszycia Bratem. Amen

rozanie A. J. Pasiorowickiego
do Censury oddatemu y dm
nowane hędzie w Lublinie
dnia 27 Aug 1808 Ru

Abiszy Junli

Z księgozbioru
Stanisława Spittala

Dział, _____ No, _____

Z księgozbioru
Stanisława Spittala
Dział, _____ No, _____

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.